

K ŠEŠTDESÍATINÁM

UNIV. PROF. PHDr. TOMÁŠA PARDELA, DrSc.

Riaditeľ Psychologického ústavu a člen Katedry psychológie Filozofickej fakulty UK v Bratislave, univ. prof. PhDr. Tomáš Pardel, DrSc., patrí k najvýznamnejším osobnostiam československej psychologickéj vedy v období povojnovej socialistickej výstavby. Životná dráha prof. T. Pardela (narodil sa 19. júla 1918 v Čimhovej, okr. Dolný Kubín) nebola ani jednoduchá, ani ľahká. Už ako vysokoškôľák, počas tzv. slovenského štátu, spolupracoval s komunistami, zúčastňoval sa na práci Vedeckej syntézy (pokrokové združenie vedeckej a umeleckej avantgardy v Bratislave). To prispelo k jednoznačne pokrokovej orientácii politickej a v odbore k orientácii na sovietsku psychológiu a ku kritickému vyrovnaniu sa s vplyvmi buržoáznej psychológie.

Od roku 1943, kedy doktorátom filozofie (PhDr.) zavŕšil štúdium na FiF UK v Bratislave, pracoval v Psychotechnickom ústave (do roku 1947), potom krátko na psychologickom odbore Matice slovenskej v Martine (do roku 1948). V rokoch 1948–51 pôsobil ako riaditeľ Ústavu pro sociálny výskum mládeže a neskôr (do roku 1954) na Výskumnom ústave pedagogickom.

Rokom 1954 se uzavrela jedna významná, no z hľadiska ďalšieho vývinu jubilanta, predsa len prípravná a orientačná etapa. Počas nej prof. Pardel získal pevný fundament a východisko pre nasledujúcu široko koncipovanú vedecko-výskumnú, pedagogickú a koncepčno-organizátorskú prácu. Práve stup na vysokú školu (v r. 1954) umožnil komunistovi, prof. T. Pardelovi, široký rozmach jeho tvorivých schopností a síl tak na poli vedeckého bádania, ako aj v oblasti vysokoangažovanej straníckej, politicko-výchovnej, pedagogickej a osvetovej činnosti.

Tak ho poznajú jeho spolupracovníci, no najmä jeho žiaci, z ktorých dnes už viacerí zaujímajú významné postavenie tak na úseku teoretického rozpracovania problémov psychológie, ako aj na úseku aplikovanej psychológie. Poznajú ho ako priekopníka rozširovania sovietskej psychológie u nás (už v roku 1952 rediguje zborník statí zo sovietskej psychológie a o rok neskôr už vydáva monografickú prácu „Pavlovovo učenie a psychológia“, SPN 1953), ako nositeľa a šíriteľa marxisticko-leninskej filozofie v psychologických vedách. Svojimi prácami dokazuje, že odstránenie mnohých základných princípov dotýkajúcich sa psychologického javu a psychológie ako vedy je možné vtedy, ak sa k týmto otázkam prístupí z hľadiska Leninovej teórie odrazu. Leninova teória odrazu, nad rozpracovaním ktorej sa prof. T. Pardel zamýšľal práve v období krízových rokov v ČSSR, v čase prudkých útokov niektorých jednotlivcov práve na sovietskú psychológiu (s referátom „Leninova teória odrazu a psychológia“ vystúpil na III. zjazde slovenských psychológov v apríli 1971), dáva podnet nielen k analýze takých základných pojmov ako je „psychika“, „vedomie“, „nevedomie“, „správanie“, ale aj k rozpracovaniu základných princípov všeobecnej psychologickéj teórie.

Vlastnú vedecko-publikačnú činnosť prof. T. Pardela môžeme zoradiť do troch problémových okruhov. Do prvého problémového okruhu zaraďujeme vedecko-publikačnú aktivitu, ktorá je bezprostredne zameraná na ontogenetickú psychológiu. Ide o práce, ktoré sprístupňujú vedecké poznatky o vývoji dieťaťa a upozorňujú na vážnosť i zložitost riešenia vývoja delikventnej mládeže („Delikvencia nedospelých a mladistvých na Slovensku v rokoch 1938–1948“, Psychologické

štúdie SAV I, 1956). V ďalších štúdiách sa venuje teoretickým otázkam vekových osobitostí (Zb. Psychologica, VII/1961), špecifičnosti učenia u človeka a jeho zástojom pri utváraní osobnosti v ontogenéze (Zb. Psychologica XIII/2, 1963), vzťahov psychológie k otázkam výchovy (In: Súčasné problémy psychológie učenia a výchovy, Bratislava 1966).

Uvedomenie si významného postu učiteľa, jeho odbornej prípravy v socialistickej spoločnosti priviedlo prof. T. Pardela k napísaniu radu psychologických prác orientovaných na bezprostrednú prax učiteľského, resp. vychovávateľského povolania. A touto vstupnou vetou sa vlastne dostávame k druhému problémovému okruhu, do ktorého zaraďujeme práce riešiace otázky pedagogickej psychológie, jej teórii i praxe. V oblasti všeobecnej teórie pedagogickej psychológie sa prof. T. Pardel zaoberá otázkami pedagogického výskumu (Psychologický časopis SAV, r. I., č. 2), otázkami psychologického vzdelávania učiteľov (Zb. Využitie psychológie v rozvinutej spoločenskej praxi. SAV, 1959), prestavby školstva a problémami teórie pedagogickej psychológie a pedagogickej praxe (Zb. Psychologické otázky prestavby našej školy, SPN 1971).

Do okruhu špeciálnych otázok pedagogickej psychológie začlenujeme tie publikácie jubilanta, v ktorých de facto ako prvý u nás podal súhrnnú prácu o vývoji písanej reči („Niektoré otázky osvojenia si písanej reči žiakmi“, Jednotná škola, č. 7/1964; „Príspevok k výskumu písanej reči“, Psychologica XVI/V, 1965; „Poruchy písanej reči“, Studia psychologica 7/1965; „Písaná reč, jej vývin a poruchy u detí“, SPN 1966). Rozpracovanie týchto otázok v uvádzaných (i iných) štúdiách a publikáciách má ďalekosiahly, predovšetkým spoločenský význam. V nich sa naša verejnosť učiteľská i neučiteľská dozvedela, že existujú izolované poruchy písania (aj čítania), ktoré nemusia súvisieť s úrovňou intelektového vývoja. Tým sa poskytla nová možnosť deťom, rodičom a učiteľom vo výchove a vzdelávaní.

Najvýznamnejšou prácou v tomto problémovom okruhu je rozsiahla v slovenskej psychológii prvá monografia v tejto oblasti „Pedagogická psychológia“. Východiskom k jej napísaniu (prvé vydanie Pedagogickej psychológie vyšlo v roku 1961 v SPN) boli jednak potreby a poznatky učiteľov tak ako ich prof. T. Pardel poznal z viacročnej činnosti na vysokej škole pri psychologickom vzdelávaní učiteľov, jednak viac ako desaťročné skúsenosti z vlastnej psychologической poradenskej praxe, počas ktorej prišiel do styku prakticky so všetkými problémami, ktoré má škola a rodina pri výchove detí. „Pedagogická psychológia“ sa stala vedecky a spoločensky jednou z najrozšírenejších publikácií psychologической spisby u nás. Vyšla v troch vydaniach (1961, 1964, 1967), pričom každé vydanie fakticky predstavuje vždy novú prácu, vždy išlo o zrevidované, prepracované a doplnené vydanie v celkovom náklade 20 000 výtlačkov.

Do tretieho problémového okruhu zaraďujeme vedecko-publikačnú činnosť koncentrovanú na otázky všeobecnej psychológie. Ak chceme aj v tomto prípade dodržať istú chronologickú nadväznosť, tak hneď na začiatku musíme spomenúť štúdiu K problému nevedomia u Freuda (Philosophica slovacca, 1964) a Freudov výklad sociálnych javov (Sociologický zborník, 1947), Teória útlmu v súčasnej psychológii (Psychologický zborník, 1948).

Poznatky sovietskej psychológie využíva prof. T. Pardel aj v tých oblastiach, v ktorých je u nás bezosporu najväčším znalcom problematiky. Máme na mysli práve hlbinnú psychológiu, čo dokumentoval najmä svojou syntetickou monografickou prácou Problémy psychoanalytického hnutia (Psychodiagnostika, 1972).

V tejto súvislosti treba opäť zdôrazniť fakt aktuálnosti vydania publikácie *Problémy psychoanalytického hnutia*. Rukopis knihy odovzdal do tlače v roku 1970, teda v čase, keď sa u nás pomerne široko diskutovalo o prácach S. Freuda, o jeho psychoanalýze ako o „univerzálnej vede“ dotýkajúcej sa nielen psychológie, ale aj psychiatrie, sociológie, pedagogiky, filozofie, etiky, umenia a pod., keď u nás vychádzali práce neopsychoanalytikov (najmä Ericha Fromma „Človek a psychoanalýza“, Svoboda 1967, „Lidské srdce: jeho nadání k dobru a zlu“, Mladá fronta 1969 a pod.).

K riešeniu problémov hlbínnej psychológie prof. T. Pardela podnietil výskum motívov ľudskej činnosti a správania. Vracia sa k hlbínnej psychológii (začal sa ňou zaoberať, ako sme to už uviedli aj vyššie, v roku 1946 počas svojho pobytu na bazilejskej univerzite), aby ju skompletizoval a spracoval v nových širších súvislostiach. Hlavným cieľom monografie „Problémy psychoanalytického hnutia“ je výklad základných psychologických koncepcií S. Freuda, A. Adlera a C. G. Junga; snaha konfrontovať ich so súčasnými poznatkami psychológie nielen na Západe, ale aj s poznatkami sovietskych psychológov (S. L. Rubinštejna, C. Michalová, E. V. Šorochovová a i.) a na tomto základe posúdiť psychoanalytické hnutie z hľadiska všeobecnej psychologickéj teórie budovanej na princípoch dialektického a historického materializmu. Principiálne, na základe vedeckej argumentácie, odmietol nepatričné zovšeobecnenia psychoanalýzy, ako teórie ľudského konania. Vo filozofickom, aj odborne-psychologickom kontexte vytvoril integrujúce dielo. Na rozdiel od niektorých autorov, ktorých postoj k autorom západných prác je len odmietavý i na rozdiel o nedávnych rokoch ideového revizionizmu, kedy sa zastierali reakčné stránky psychoanalytického hnutia, prístup prof. T. Pardela k problémom psychoanalytického hnutia je tvorivo marxistický.

Z ďalších prác je nevyhnutné v tomto problémovom okruhu uviesť štúdie „Sovietska psychológia“ (Jednotná škola, 1951–52), „Niektoré poznámky na okraj buržoaznej psychológie“ (Psychologický časopis, 1953), „K problému psychickej regulácie“ (1963), „Aktuálne otázky súčasného stavu a vývoja psychológie“ (Zb. Psychológia pri budovaní socialistickej spoločnosti. SAV 1972). Rozhodujúci význam však majú monografické práce „Úvod do psychológie“ (SPN, 1970) a „Základy všeobecnej psychológie“ (SPN, 1975), v ktorých sa podáva výklad základného okruhu pojmov, poznatkov a problémov spadajúcich do všeobecnej psychológie.

V posledných rokoch prof. T. Pardel, stojac na čele Psychologického ústavu FiFUK v Bratislave, jedného z najväčších psychologických pracovísk v ČSSR, zasmeroval svoju vlastnú orientáciu i orientáciu ďalších pracovníkov psychologického ústavu na výskum problémov pohnútkovej regulácie. Ešte donedávna by hádam obstálo tvrdenie, že samotný výskum, ktorý sa rozbieha, je do istej miery determinovaný doterajším dalo by sa povedať malým záujmom všeobecnej psychologickéj teórie o motiváciu ľudskej činnosti. V súčasnosti už toto tvrdenie platí nemôže, pretože v roku 1977 vyšla práca prof. T. Pardela „Motivácia ľudskej činnosti a správania“. Opierajúc sa o filozoficko-teoretické a fyziologické koncepcie motivácie zaoberá sa v práci špecifickými psychologickými problémami motivácie. Hoci ide o prístup interdisciplinárny, autor jasne poukazuje na to, že miesto psychológie pri riešení otázok motivácie ľudskej činnosti je nezastupiteľné. Z psychologického hľadiska určuje motivácii miesto v štruktúre psychiky. To znamená, že ide o dielo, v ktorom prof. T. Pardel rozoberá problematiku motivácie zo širokého záberu filozofického marxisticko-leninského

obrazu človeka v danej historickej etape. Vychádza zo základných princípov marxistickej filozofie a psychológie s pohľadom na historicko-spoločenskú podmienenosť ľudského vedomia, na interakciu osobnosti s prírodným a sociálnym prostredím. Podľa názoru autora práce sa motivačná a afektívna štruktúra osobnosti vytvára v procese učenia a činnosti, pričom pripisuje význam najmä princípu činnosti. Takýmto spôsobom má práca „Motivácia ľudskej činnosti a správania“ zásadný prínos k riešeniu základných teoretických problémov psychologických vied a má dosah aj na ďalšie vedy o človeku.

V súčasnosti je pozornosť prof. T. Pardela i jeho spolupracovníkov v Psychologickom ústave FiFUK koncentrovaná na sledovanie pohnútkovej regulácie v celoživotnom (biodromálnom) priebehu. V tomto smere po rozpracovaní teórie psychickej regulácie, z hľadiska ktorej pristupuje so svojimi spolupracovníkmi k riešeniu problému boli vykonané základné teoreticko-metodologické práce: načrtnutý a overovaný hypotetický model motivácie. V súčasnosti riešia sa otázky konštrukcie niektorých nových metód na výskum motivačných premenných a overovanie použiteľnosti už jestvujúcich metód. Pritom vychádza sa z týchto predpokladov:

a) zmeny v organizme, napr. hormonálne, resp. zmeny psychických stavov tvoria subjektívny odraz dynamiky potrieb, ktorých predmet si subjekt ešte nemusí uvedomiť, čiže potreba ešte „nepozná“ objekt;

b) odraz objektu, ktorý je predmetom potreby, vytvára u človeka snahu, sily (ideácie). Práve na meranie týchto síl sa aplikuje metóda „Inventár potrieb“.

c) Dôraz je položený na otázky použitia metód v celoživotnom priebehu, konkrétne v rôznych fázach dospelosti a to tak, aby zodpovedali požiadavkám celoživotnej vývinovej psychológie a pomohli odhaliť dynamiku zmien pohnútok ich ideového obsahu v dospelom veku. Práce vykonávané v tomto smere sú náročné, pretože ide o tvorivé rozpracovanie nielen nových teoreticko-metodologických prístupov výskumu zmien motivácie v závislosti od veku a vonkajších životných podmienok činnosti, ale aj o rozpracovanie validných metodík, ktoré by pomohli vedecky poznať pohnútky činnosti nášho človeka v dospelosti.

V posledných rokoch, v rokoch 6. päťročnice sa prof. T. Pardel stal koordinátorom hlavnej úlohy štátneho plánu výskumu č. VIII-5-9 „Rozvoj duševného života človeka a jeho spoločenského vedomia v socialistickej spoločnosti“. Okrem toho je gestorom expertízy t. č. 10 Jednotného programu spoločenských vied „Formovanie osobnosti socialistického človeka“.

Cieľom hlavnej úlohy štátneho plánu výskumu č. VIII-5-9 je komplexný interdisciplinárny výskum človeka v socialistickej spoločnosti. Očakávané výsledky z riešenia tejto úlohy môžeme zhrnúť do týchto bodov:

a) ujasnenie a spresnenie základnej teoreticko-metodologickej koncepcie „obrazu človeka“;

b) ujasnenie a spresnenie — základných pojmov mnohých spoločenských vied: potreba, postoj, hodnota a pod. tak, aby boli užitočnými v teórii spoločenských vied; pričom by sa neopierali len o teoretické základny, ale aj o experimentálne overenie pôsobenia základných faktorov na štruktúru motivácií a jej biodromálny vývoj;

c) ujasnenie možnosti interdisciplinárnej spolupráce v oblasti spoločenských vied na istom vydefinovanom úseku výskumu človeka a tým by sa prispelo k teórii návaznosti a spojení, ktoré takýto výskum žiada; prispelo k odstráneniu

nedorozumení, či nepochopení a nedorozumení, ktoré v mnohých disciplínach skúmajúcich človeka dosiaľ jestvujú;

d) invenčnosťou nových prístupov, novými interdisciplinárnymi interakciami medzi rôznymi spoločenskými vedami predpokladá sa, že dôjde aj k oživeniu teoretického a metodologického myslenia, ktoré je najlepším prostriedkom proti sebauspokojeniu, stagnácii a možnému elekticizmu (pozri aj Správy č. 3 Hlavnej úlohy štátneho plánu výskumu VIII-5-9).

Vyriešenie úlohy má výrazne prispieť k vytvoreniu teoretického modelu osobnosti a životnej cesty človeka; má získať teoreticko-metodologické poznatky o pôsobení základných sledovaných faktorov na štruktúru motivácie osobnosti. Na základe takto získaných poznatkov má objasniť možnosti aplikácie programového intervenovania spoločenských vied do procesov uvedomovania človeka a vytvárania jeho komunistického vedomia.

V tom smere dosiahli sa nasledovné výsledky: na dvoch seminároch riešiteľských kolektívov riešili sa teoreticko-metodologické otázky 8 čiastkových úloh a výsledky doterajšieho postupu sú zhrnuté a zdokumentované v 14 číslach Správ hlavnej úlohy, ktorá riešia širokú škálu činiteľov pôsobiacich na formovanie osobnosti (filozofické, pedagogicko-psychologické, psychologické, funkcia umenia, podiel ľudovej kultúry, človek a biosféra).

Prof. PhDr. T. Pardel, DrSc., plánuje a systematicky teoreticky a výskumne i pedagogicky pracuje hneď od ukončenia štúdia. Rozsahom, no najmä teoretickou a metodologickou úrovňou svojich prác sa vypracoval na jedného z najvýznamnejších československých psychológov v oblasti vývinovej, pedagogickej a všeobecnej psychológie. Rozpracoval základné otázky psychologickéj teórie, vychádzajúc z teórie a metodológie dialektického a historického materializmu, predkladal koncepčné návrhy na budovanie psychologických pracovísk, rozpracoval koncepciu odborného štúdia psychológie v celoštátnom meradle a na Katedre psychológie Filozofickej fakulty UK v Bratislave ju aj úspešne realizoval. Ako vedúci Katedry psychológie a riaditeľ Psychologického ústavu FiFUK sa vynikajúcim spôsobom zaslúžil o rozvoj psychologických vied na Filozofickej fakulte UK, kde vybudoval efektívne a moderné vedecko-výskumné a pedagogické pracovisko. Za túto činnosť mu v roku 1971 bola udelená „Zlatá medaila Univerzity Komenského za politickú a vedecko-pedagogickú prácu“.

Prof. T. Pardel sa ako významný československý psychológ aktívne zúčastnil na medzinárodných psychologických kongresoch, viedol početné rokovania s predstaviteľmi zahraničnej, najmä sovietskej psychológie. Aktívne pracuje v rôznych komisiách ministerstiev školstva, v kolégiu pre pedagogiku a psychológiu ČSAV, v jeho ideologickej komisii, je členom viacerých vedeckých rád, redakčných rád atď. Vysoko cenená je jeho spolupráca s Vojensko-politickou akadémiou Klementa Gottwalda v Bratislave. Ako predseda Slovenskej psychologickéj spoločnosti organizoval II. zjazd slovenských psychológov (Smolenice 1966), organizoval a zúčastnil sa viacerých celoštátnych konferencií s medzinárodnou účasťou, zúčastnil sa príprav a prvej konferencie socialistických štátov socialistických krají v Potsdame (1978), je členom Generálneho zhromaždenia Medzinárodnej únie pre psychologickú vedu (member of the General Assembly of the International Union of Psychological Science).

Vo svojej vedecko-výskumnej, pedagogickej a koncepčno-organizátorskej práci dosiahol z celospoločenského hľadiska závažné výsledky, ktorými sa prof. PhDr.

Tomáš Pardel, DrSc., kvalifikoval ako čelný marxistický psychológ, vysokoškolský profesor a vysokoproduktívny vedecký pracovník.

Ceskoslovenská verejnosť, psychológovia i pedagógovia, početní žiaci, spolupracovníci a priatelia si vážia dielo, cenné poznatky i rady prof. Pardela. Obdivujú jeho nevšedný elán, optimizmus, pracovitost a ochotu bojovať za všetko progresívne vo vede, v psychológii, v kultúrnom a politickom dianí. Želáme univ. prof. PhDr. Tomášovi Pardelovi, DrSc., pri príležitosti jeho šesťdesiatin mnoho duševnej pohody, zdravia a zdaru do ďalších rokov plodnej politicko-výchovnej, pedagogickej a vedecko-koncepčno-publikačnej práce pre našu socialistickú spoločnosť.

J. Boroš

ZOZNAM NEJZÁVAŽNEJŠÍCH PRÁC prof. PhDr. T. PARDELA, DrSc.

A. Samostatné monografie

- Pavlovovo učenie a psychológia. SPN, Bratislava 1953, s. 195.
 Pedagogická psychológia. SPN, Bratislava 1961, s. 339.
 Pedagogická psychológia. SPN, Bratislava 1963, II. vydanie zrevidované a čiastočne prepracované, s. 356.
 Písaná reč, jej vývin a poruchy u detí. SPN, Bratislava 1960, s. 224.
 Pedagogická psychológia. SPN, Bratislava 1967, III. vydanie doplnené, zrevidované a čiastočne prepracované, s. 422.
 Problémy psychoanalytického hnutia. Psychodiagnostika, Bratislava 1972, s. 310.
 Motivácia ľudskej činnosti a správania. SPN, Bratislava 1977, s. 230.

B. Spolautor monografií a učebníc

- Psychológia v obrazoch a príkladoch. SPN, Bratislava 1958.
 Psychológia v obrazoch a príkladoch. SPN, Bratislava 1962, II. prepracované a doplnené vydanie.
 Psychologie v obrazech a příkladech, SPN, Praha 1963.
 Školský film a diafilm pri rozvíjaní poznania a reči. SPN, Bratislava 1971.
 Všeobecná psychológia. Učebnica pre pedagogické školy. SPN, Bratislava 1977.

C. Editor prác

- Pardel, T., Michaličková, J.: Duševný vývin a výchova v školskom veku. In: Vývoj a výchova dieťaťa. Tatran, Bratislava 1952, 331 s.
 Pardel, T. a kol.: Úvod do psychológie, SPN, Bratislava 1970, 453 s.
 Pardel, T., Boroš, J.: Základy všeobecnej psychológie. SPN, Bratislava 1975, 576 s.
 Pardel, T., Koščo, J.: Predmet a systém psychologických vied. SPN, Bratislava 1975, 320 s.

D) Redakcia knižných publikácií

- Zborník statí zo sovietskej psychológie. SAV, Bratislava 1952.
 Vývoj a výchova dieťaťa. Bratislava 1952.
 Zborník prác z fyziológie VNC. SPN, Bratislava 1953.
 Psychologické otázky prestavby školy. SPN, Bratislava 1961.
 Pedagogická psychológia. Učebnica pre pedagogické inštitúty. Bratislava 1963 (České vydanie Praha 1963).

- Súčasnú problémy psychológie učenia a výchovy. SPN, Bratislava 1966.
 Psychologické otázky základného vzdelávania. SPN, Bratislava 1971.
 Marxizmus a rozvoj psychologického myslenia. Zborník statí sovietskych autorov. Psychodiagnostika, Bratislava 1975.

E. Vedecké štúdie a články

- K problému nevedomia u Freuda. Philosophica slovacca, 1946, 156-170 s.
 Jung a jeho komplexná či analytická psychológia. Psychologický zborník MS, 1946, č. 2-3, 173-176 s.
 Freudov výklad sociálnych javov. Sociologický zborník 1947, č. 3-4, 144-174 s.
 Teória útlmu v súčasnej psychológii. Psychologický zborník 1978, 14-36 s.
 Sovietska psychológia. Jednotná škola, 7, 1951-52, č. 4-5.
 Otázka psychologického výskumu u nás. Psychologický časopis, 1, 1953, č. 2, 263-277 s.
 Niektoré poznámky na okraj buržoáznej psychológie. Psychologický časopis, 1, 1953, č. 1, 29-54 s.
 K niektorým otázkam psychológie učenia. Jednotná škola, 9, 1954, č. 2, 254-255 s.
 Delikvencia nedospelých a mladistvých na Slovensku v rokoch 1938-1948. Psychologické štúdie SAV, 1, 1965, 63-90 s.
 K otázke psychologických zákonitostí princípu názornosti. Učebné pomôcky v škole, 1, 1957, č. 3, 10-20 s.
 Otázky psychologického vzdelávania učiteľov. Využitie psychológie v socialistickej spoločenskej praxi. SAV, Bratislava 1959, 162-165 s.
 K teoretickým otázkám problematiky vekových osobností. Zb. Psychologica XII/1. SPN, Bratislava 1961, 5-22 s.
 Psychologické otázky použitia filmu a diafilmu vo vyučovaní. Školský film a diafilm v teórii a praxi. SPN, Bratislava 1961, 7-46 s.
 Odborná príprava poradcov pre voľbu povolania a výchovné poradenstvo. Výchova žiakov k povolaniu. SPN, Bratislava 1962, 217-221 s.
 Špecifičnosť učenia u človeka a jeho zástoj pri utváraní osobnosti v ontogenéze. Zb. Psychologica XIII/2. SPN, Bratislava 1963, 9-18 s.

- K problému psychickej regulácie. Materiály I. zjazdu Slovenskej psychologickéj spoločnosti. Bratislava 1963.
- Niektoré otázky osvojenia si písanej reči žiakmi. Jednotná škola 1a, 16, 1964, č. 7, 623-637 s.
- Problém regulácie a základné otázky vývinu v ontogenéze. Problémy psychológie dieťaťa a mládeže, SPN, Bratislava 1964, 37-43 s.
- Pardel, T., Koščo, J.: 20 rokov slovenskej psychológie. Jednotná škola, 18, 1966, č. 1, 43-61 s.
- Pardel, T., Koščo, J.: 20 Jahre slowakischer Psychologie. Zb. Psychologica XVII/6, SPN, Bratislava 1966, 3-37 s. (súbežný text v ruštine).
- Developmental disorders in the written language. Zb. Psychologica XVII/6, SPN, Bratislava 1966, 105-113 s.
- Psychológia a otázky výchovy. Súčasné problémy psychológie učenia a výchovy. SPN, Bratislava 1968, 437 s.
- Leninova teória odrazu a psychológia. Psychológia a zdravý vývin osobnosti. Psychodiagnostika, Bratislava 1971, 13-18 s.
- Aktuálne otázky súčasného stavu a vývoja psychológie. Psychológia pri budovaní socialistickej spoločnosti. SAV, Bratislava 1972, 3-12 s.
- Pardel, T., Hrabovský, M.: Hodnotová orientácie u študujúcej mládeže a ich vzťah k niektorým osobnostným premenným. Československá psychologie, 19, 175, č. 3.
- Príspevok k návrhu komplexného a inštitucionálneho zavedenia psychológie do socialistickej spoločenskej a hospodárskej praxe. Uplatnenie psychologických vied v rozvinutej socialistickej spoločnosti. Psychodiagnostika, Bratislava 1976.
- Pardel, T., Kováč, D.: Psychology in Slovakia on the 30th anniversary of the foundation of CSSR. Studia psychologica, 18, 1976, č. 1, 5-17 s.
- Pardel, T., Hrabovský, M.: Oposredstvomannaja proverka gipotetičeskoj modeli struktury motivacii. Studia psychologica, 18, 1976, č. 2.
- Pardel, T., Kováč, D.: Rozvoj psychológie na Slovensku v podmienkach socialistickej spoločnosti, história, problémy, perspektívy. Československá psychologie, 20, 1976, č. 3.
- Pardel, T.: Zur Struktur der Motivation in biodynamischer Entwicklung. Referát na I. konferencii socialisticckých krajín v Postdame, marec 1978.